

Keňa

Od roku 2013 dosahuje hospodářský růst Keni hodnot v rozmezí 5–6 %. Růst minimálně na této úrovni lze očekávat i v následujících obdobích. Vzhledem k budoucím dodávkám keňské ropy na světový trh existují předpoklady pro možnou akceleraci růstu nad současnou úroveň. Míra inflace se pohybuje na úrovni 6–8 % a očekává se, že se v nejbližších letech bude mírně snižovat. V zemi žije přes 46 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele přesahuje 1 600 USD, což činí z Keni jedinou středně příjmovou zemí v regionu východní Afriky. Běžný účet vykazuje deficit 5 mld. USD, což ovšem odpovídá fázi ekonomického rozvoje keňské ekonomiky.

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP (%)	5,9	4,9	6,0	6,1	6,2	6,5
HDP/obyv. (USD)	1 559	1 695	1 865	1 991	2 111	2 233
Míra inflace (%)	6,3	8,0	5,0	5,6	5,0	5,0
Nezaměstnanost (%)	–	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,7	-5	-5,1	-5,2	-5,1	-5,7
Populace (mil.)	45,5	46,7	48	49,4	50,7	52,1
Konkurenceschopnost	99/138	91/137	93/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie v současnosti jedná s Keňou o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), obsadila Keňa 93. pozici ze 140 srovnávaných ekonomik a dle OECD je stupeň exportního rizika 6/7.

Vývoz ČR do Keni 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Zařízení pro automat. zpracování dat a jejich jednotky; snímače ap.	153 097	24,0	174 506	-12,3
8502	Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče	75 076	11,8	–	–
9304	Ost. zbraně, ne sečné bodné	53 626	8,4	388 950	-86,2
8537	Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a základny pro el. ovládání	38 709	6,1	22 493	72,1
8437	Stroje pro čištění, třídění nebo prosévání semen, zrn aj.	29 694	4,7	19 624	51,3
8517	Přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů ap. dat	28 940	4,5	21 929	32,0
8423	Přístroje a zařízení k vážení, závaží pro váhy	25 071	3,9	1 674	1 397,7
3901	Polymery, ethyleny v primárních formách	22 622	3,5	18 848	20,0
8411	Proudové motory, turbovrtulové pohony a ost. plynové turbíny	21 746	3,4	57 492	-62,2
8443	Tiskařské stroje; ost. tiskárny, kopírovací stroje; jejich části a příslušenství	10 697	1,7	1 330	704,3
Celkem TOP 10		459 278	72,1	706 846	-35,0
Celkem vývoz		637 299		925 843	-31,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Keni 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
0603	Květiny řezané na kytice ap. čerstvé sušené aj.	153 097	146,3	60 788	151,9
0709	Zelenina čerstvá i chlazená	75 076	71,7	11 621	546,0
0804	Datle, fiky, ananas, avokádo apod. (čerstvé i sušené)	53 626	51,2	15 587	244,0
2009	Ovocné šťávy a zeleninové šťávy, nezkrvašené a bez alkoholu, slazené	38 709	37,0	3 235	1 096,6
0708	Luštěniny i vyluštěné čerstvé chlazené	29 694	28,4	3 166	837,9
0901	Káva též pražená nebo bez kofeinu	28 940	27,7	6 699	332,0
0802	Ovoce skořápkové čerstvé, sušené, loupané	25 071	24,0	2 693	831,0
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety aj., pánské	22 622	21,6	1 137	1 889,6
2106	Potravinové přípravky, jinde neuved.	21 746	20,8	4 396	394,7
8423	Přístroje a zařízení k vážení, závaží pro váhy	10 697	10,2	–	–
Celkem TOP 10		459 278	438,8	109 322	320,1
Celkem dovoz		104 664		132 971	-21,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Zastaralá energetická soustava je jednou z překážek rychlejšího rozvoje ekonomiky země. Vláda upřednostňuje rozvoj zejména geotermální energie (stávající podíly jsou 43 % hydroelektrárny, 42 % tepelné elektrárny, 14 % geotermální elektrárny); byly vypracovány dlouhodobé výhledy – Kenya Vision 2030, kdy instalovaná kapacita má být zvýšena z 2 500 MW v roce 2015 na 15 tis. MW. Výroba energie v tepelných elektrárnách by se měla zvýšit z 1900 MW v roce 2016 na 4 500 MW v roce 2030. Přetrvává důraz na geotermální energii, kdy se plánuje nárůst kapacit z 1900 MW na 5 500 MW v roce 2030. Z pohledu možných českých dodávek je vhodné připomenout, že k posílení stability energetické soustavy Keňa zvažuje i možnost výstavby jaderné elektrárny po roce 2020. V případě realizace subdodávek je nutné věnovat pozornost zajištění platby od EPC dodavatele. Vzhledem k problémům, ke kterým z různých příčin při realizaci energetických dodávek v Keni dochází, nelze vyloučit, že se EPC dodavatel může dostat během realizace projektu do vážných finančních problémů.

Plány rozvoje se do roku 2018 nedařilo naplňovat rychlostí, kterou si vláda stanovila a již dnes je Keňa ve spotřebě energie soběstačná. Reálné příležitosti v rámci sektoru energetiky se tak budou odvíjet od toho, do jaké míry se podaří naplňovat nový rozvojový plán, který keňská vláda vyhlásila v roce 2018 tzv. „Big 4 agenda“ s cílem akcelarovat ekonomický růst. Podle rozvojového plánu se tak má velikost průmyslu do roku 2022 zdvojnásobit (nárůst podílu průmyslu na HDP z 8 % na 15 %). To by s sebou mělo přinést pro nadcházející období i růst poptávky po elektrické energii.

► Obranný průmysl

Potenciál pro dodávky obranného průmyslu vyplývá z hrozby teroristických útoků ze strany somálských Al Shabaab. Že nejde jen o hrozbu, ukázal i lednový teroristický útok realizovaný Al Shabaabem v hlavním městě Nairobi. Z tohoto důvodu bude vláda věnovat ještě větší pozornost i finanční prostředky na vybavení armády i police. Rozvojový program Vise 2030 navíc počítá s navýšením počtu policejních složek tak, aby se Keňa přiblížila hranici 1:450 (jeden policista na 450 obyvatel doporučených OSN). Navyšování počtu policistů představuje příležitost pro dodavatele z oblasti obranného průmyslu. Nabízí se tak možnosti dodávek policejní techniky a vybavení či opravy a modernizace policejních vrtulníků.

► Služby

V souvislosti s rozvojem ekonomiky země lze očekávat zájem o uplatnění environmentálních technologií. Nově je kladen důraz na rozvoj tzv. Blue Economy tj. environmentálně udržitelné využití potenciálu přístupu k moři. V rámci rozvoje přímořských oblastí by tak měla být podle vládních plánů oznámených na konci roku 2018 proinvestována ze soukromých zdrojů téměř 1 mld. USD. Další příležitosti v oblasti služeb s sebou přinese i plánované zdvojnásobení počtu turistů navštěvujících ročně Keňu ze 1,8 mil. na 3 mil. v roce 2022.

► Stavební průmysl

Rozdíl mezi poptávkou po bydlení a nabídkou bytů přesahuje ročně 156 tis. bytů. Díky objektivním příčinám se nedaří tento deficit v nabídce uspokojit (rozdíl mezi příjmy obyvatelstva a stavebními náklady

na bydlení) Neuspokojivou situaci na trhu nemovitostí se proto nově snaží řešit nová hospodářská strategie tzv. „Big 4 agenda“, v rámci které je rozvoj výstavby dostupných bytů určena jako jedna ze čtyř vládních priorit. Strategie tak stanovila cíl do roku 2022 dokončit 500 tisíc nových nízkonákladových bytových jednotek. Keňští developeři tak přesouvají pozornost od nabídky luxusního bydlení k nabídce dostupného bydlení pro středně příjmovou část populace. Vzhledem k nedostatečné lokální nabídce některých stavebních a vybavovacích materiálů představuje budoucí výstavba dostupného bydlení příležitost pro české firmy.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Zdravotnictví je vládní prioritou, program Kenya Health Policy (2014–2030) definuje dlouhodobý záměr dosáhnout všeobecného pokrytí základních zdravotnických služeb, které by odpovídaly standardu země střední úrovně příjmů. Vláda nově v rámci nové hospodářské strategie „Big 4 agenda“ oznámila konkrétní plán, jak dosáhnout všeobecného zdravotního pojištění. V rámci plánu se mají výdaje státu na zdravotnictví zvýšit do roku 2022 na 10 % HDP ze současných 7 %. Díky navýšení výdajů se tak počet pojištěnců zvýší ze současných 16 mil. na 25 mil. pojištěnců. Zvýšené výdaje do zdravotnictví představují příležitost pro české dodavatele vzhledem k tomu, že veškeré zdravotní zařízení se do Keni dováží. Projekty v sektoru zdravotnictví jsou rovněž finančně podporovány ze strany Světové banky.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství zaměstnává 75 % pracovní síly a na tvorbě HDP se podílí plnými 30 % (tento podíl, na rozdíl od ostatních zemí regionu, za posledních 5 let dokonce o 5 % vzrostl). Vývoz čaje, kávy a čerstvých květin tvoří spolu s cestovním ruchem pilíře keňské ekonomiky. V zemi již existuje relativně vyspělý agroprůmysl a lze předpokládat jeho další rozvoj. Stále však existuje značný potenciál, který zemědělská prvovýroba v Keni nabízí v oblasti mechanizace (ať již pro malé tak pro velké farmy). Přesto se zemědělství potýká s řadou problémů a země není stále schopna zabezpečit dostatek potravin pro keňskou populaci a zemědělské komodity se tak musí do země dovážet. Slabá místa se projevují zejména v obdobích sucha, která nejsou v Keni ojedinělým jevem. Během období sucha dochází k úhynu skotu, pro který farmáři nemají krmivo, vzhledem k tomu, že keňští zemědělci nevyužívají v období dešťů metody silážování krmiva. Nově přijatá hospodářská strategie „Big 4 agenda“ má proto přirozeně rozvoj zemědělství jako jednu ze svých čtyř priorit s tím, že vládní výdaje na rozvoj zemědělství by se měly zásadně navýšit ze současných 2 % výdajů státního rozpočtu minimálně na průměrnou úroveň ostatních zemí subsaharské Afriky, která je dvojnásobná. Rozvoj zemědělství a zejména technologií umožňující překonat každoroční období sucha se tak stává klíčovou prioritou. Dodávky těchto technologií tak představuje příležitosti pro české dodavatele. Vzhledem k tomu, že Keňa je jedinou středně příjmovou zemí v regionu východní Afriky, existuje i poptávka po potravinářských produktech ze strany movitější městské klientely, a to v souvislosti s očekávaným příchodem nových provozovatelů sítí supermarketů, které je plánováno na období do roku 2020.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8504 - Elektrické transformátory, statické měniče a induktry
	HS 8507 - Elektrické akumulátory, včetně separátorů
	HS 8537 - Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a. základny pro el. ovládání
	HS 8541 - Diody, tranzistory ap. polovodičová zařízení
	HS 8544 - Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodiče vláken
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 - Stroje a přístroje pro zemědělství, zahradnictví a lesnictví ap.
	HS 8433 - Žací nebo mláticí stroje, sekačky na trávu ap.
	HS 8434 - Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8435 - Lisy, drtiče ap. přístroje pro výrobu vína, moštů ap.
	HS 8436 - Ost. stroje pro zemědělství, lesnictví, včelařství ap., umělé líhně
Stavební průmysl	HS 7306 - Ost. trouby, trubky a duté profily ze železa nebo oceli
	HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8431 - Části a součásti jeřábů, vozíků, buldozerů, fréz aj.
	HS 8481 - Kohouty, ventily ap. zařízení pro potrubí, kotle, vany aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 - Léky neodměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.
	HS 3004 - Léky odměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.
	HS 9018 - Lékařské, zubolékařské nebo zvěrolékařské nástroje a přístroje aj.
	HS 9402 - Lékařský, chirurgický, zubolékařský nebo zvěrolékařský nábytek
Obranný průmysl	HS 9301 - Vojenské zbraně, jiné než revolvery, pistole a zbraně čísla 9307
	HS 9302 - Revolvery a pistole, jiné než čísel 9303 nebo 9304
	HS 9303 - Ost. střelné zbraně ap. zařízení využívající ke střelbě výbušné náplně
	HS 9304 - Ost. zbraně, kromě zbraní čísla 9307
	HS 9305 - Části, součásti a příslušenství výrobků čísel 9301 až 9304
	HS 9306 - Bomby, granáty, torpéda, miny ap. válečné střelivo a jejich části; náboje ap.
Služby	CPA 37 - Služby související s odpadními vodami
	CPA 38 - Sběr, příprava k likvidaci a likvidace odpadu; zpracování odpadu k dalšímu využití

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Na základě Rozvojových cílů tisíciletí (Millennium Development Goals) je vidět, že Keňa ušla velkou cestu v oblastech dětské úmrtnosti, základního vzdělání a snížení genderových rozdílů. Vyšší výdaje do zdravotnictví a mateřská zdravotnická péče zdarma pomohou dalšímu zlepšení ve zdravotnickém sektoru. Keňa má rostoucí mladou populaci, dynamický soukromý sektor, novou ústavu a výsadní postavení ve východní Africe.

► Sektor energetiky

V energetickém sektoru proběhlo hned několik projektů zaměřených zejména na dodávky elektřiny domácnostem: Kenya Informal Settlements Improvement Project (KISIP), Global Partnership on Output Based Aid (GPOBA) a Energy Sector Management Assistance Program (ESMAP). Díky těmto projektům se podařilo propojit s elektřinou přes 150 tis. domácností v okrajových oblastech měst z původních 5 tis. Tyto projekty budou i do budoucna pokračovat v dalším rozvoji energetické sítě.

► Sektor sociální infrastruktury a služeb, sektor zdravotnictví

V tomto sektoru je cílem Keni zejména budování obydlí pro ty nejchudší obyvatele země a zpřístupnění lékařské pomoci. Opomíjena není ani oblast vzdělávání dětí z chudých rodin. Díky projektu Health Sector Support Program má Keňa přístup k zdravotnickým komoditám a přístrojům ke zkvalitnění lékařské péče. V tomto roce by mělo dojít k představení dotací do oblasti zdravotních pojištění pro chudé obyvatele.

► Sektor vody a sanitace

V tomto odvětví je cílem Keni zlepšit přístup obyvatel k pitné vodě a řešit situaci nakládání s odpady. Připravují se projekty, ze kterých by v nejbližších letech mělo těžit až 3,3 milionů lidí.

Příležitostí pro rozvojovou spolupráci v Keni využili zástupci českého soukromého sektoru i za podpory Programu B2B České rozvojové agentury. V Keni realizovali své podnikatelské záměry v sektoru zemědělství a vody a sanitace, zejména se zaměřením na přenos know-how při zajišťování dostupnosti vodních zdrojů a zajišťování kvality produkce a zásad dobrého hospodaření.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>